

Datum: 23.07.2026

Medij: Radar

Rubrika bez naslova

Autori: Stefan Slavković

Teme: Svetska banka

Napomena:

Površina: 1046

Naslov: Tramp je u Vučiću našao novog Orbana

Strana: 20,21

Politika na radaru

STRATEŠKI DIJALOG SAD I SRBIJE

Tramp je u Vučiću našao novog Orbana

Naša država je postala jedan od nekoliko desetina „strateških partnera“ Vašingtona. S obzirom na to ko vedri i oblači i u Beloj kući i na Andrićevom vencu, opravdano je zapitati se – sarađuju li Amerika i Srbija ili Tramp i Vučić? Da li je reč o uvrtnju ruke uvijenom u diplomatske floskule

Stefan Slavković

PRVI PUT ZA 145 godina diplomatskih odnosa, Srbija i SAD su pokrenule strateški dijalog, najavljen američkom Strategijom za Zapadni Balkan krajem maja. Šef srpske diplomatije Marko Đurić i Marko Rubio sastali su se u prošli petak u Vašingtonu, čime je najava državnog sekretara SAD još iz avgusta prošle godine konačno ostvarena. Kao glavni rukavci saradnje navedeni su regionalna stabilnost, borba protiv korupcije, energetika i geopolitika.

Za jedne, mahom bliske naprednjacima – novi prozor u multipolarnu budućnost. Za druge, poput sociologa Vladimira Simovića – zvanično prevođenje političkih pitanja u područje resursno-bezbednosnih transakcija. Uostalom, dijalogu je prethodilo ispunjenje „dva formalna zahteva“ postavljena pred srpsku stranu, kako je pre pola godine rekao predsednik Srbije Aleksandar Vučić, ne precizirajući o čemu je reč.

Naša država je postala jedan od nekoliko desetina „strateških partnera“ zvaničnog Vašingtona. S obzirom na to ko vedri i oblači i u Beloj kući i na Andrićevom vencu, opravdano je zapitati se – sarađuju li Amerika i Srbija ili predsednik SAD Donald Tramp i Vučić? Da li je reč o uvrtnju ruke oblandiranom u diplomatske floskule? I šta će do maćoj javnosti biti predloženo, a šta prećutano?

Međutim, bivši jugoslovenski i srpski diplomata Nebojša Vujović, koga je karijera između ostalog vezivala i za Vašington, upozorava da se prvo moramo osvrnuti na zaledinu samog dijaloga...

„Predsednik Srbije je vođen ekstremnim nagonom da pre svega popravi svoju poziciju u Trampovoj administraciji, koja je ozbiljno poljuljana u maju prošle godine, kada je pokušao da nepozvan uđe na Trampovo imanje na Floridi gde se održavao donatorski skup republikanaca pred

Početak strateškog dijaloga: Marko Đurić i Marko Rubio

izbore za guvernera ove američke savezne države. Pokušaj ulaska na stranački politički skup pod prerusenim identitetom više je podsećao na huligansko-navijački akt ulaska na stadion nego na švercovanje na političko-stranačko okupljanje gde je najvažnija zakonska odredba zabrana ulaska strancima i sprečavanje širenja stranog uticaja na unutrašnju američku političku agendu. Iz te ogromne i nezaboravne političke greške, teško je naći zdravu osnovu za „početak nove ljubavi“, predložava Vujović.

Prema njegovim rečima, ceo potonji sled događaja – od izostanka pozivnice na zajednički obrok s predsednikom SAD u Njujorku, što je Vučić svojim medijima pravdao „prečim poslovima“, preko povlačenja Trampovog zeta Džaređa Kušnera iz projekta Generalštab, do kontraobaveštajne zaštite Marka Brnovića od naleta srpskih vladinih i agenturnih mreža da nepostavljenog ambasadora SAD uhvate na svoju udicu, kako su uspele s njegovim prethodnikom Kristoferom Hilom – samo je prirodna posledica izvor-

Datum: 23.07.2026

Medij: Radar

Rubrika: bez naslova

Autori: Stefan Slavković

Teme: Svetska banka

Napomena:

Površina: 1046

Naslov: Tramp je u Vučiću našao novog Orbana

Strana: 20,21

nog greha. I, koliko Srbiju može da košta opravka reputacije šefa države?

Prema tvrdnjama našeg sagovornika, predsednik Srbije se sada u ofanzivi na Ameriku oslonio na „skupe, a manje efikasne drugorazredne izraelske lobi-čelije“, kao i na proameričkog šefa srpske diplomatije, „bučnog tapšača i gotovo nečujnog spikera hebrejskog jezika“, kako bi postao Orban umesto Orbana, novi branilac američkih interesa u Evropi.

S druge strane, nejasno je da li će se i kako ta ofanziva odraziti na ovdašnje evrointegracije, naročito s obzirom na Trampov otvoreni prezir prema EU. Negativna rezolucija EP o Srbiji, neotvaranje klastera 3 i zadržavanje sredstava iz Plana rasta nedvosmisleno loše utiču na vlasti u Beogradu. Pitanje je da li će Orbaneve prazne cipele moći da nadomeste moguću političku i finansijsku blokadu iz EU.

„Odsustvo evropskog kapaciteta u Vučićevim očima predstavlja prednost, jer može da zahvati i Kinu, s kojom je od majske posete Đasingu vezan 'čeličnim prijateljstvom', a ne samo korupcijom, padom nadstrešnice, tankim asfaltnim profilom puteva, položajem Linglonga... tu je sada i Amerika. Dakle, Vučiću Orbana stolica, umesto one vašingtonske hoklice, a nebo kao granica američkom veziru. Ljubavna kriza srednjih godina ili bezobalna želja da zanavek ostane na vlasti, drugo je pitanje. Ipak, niko ga nije upozorio da takvo veslanje može da bude poljubac smrti, kao Orbanu, pre negoli novi kadrovi iz *Odiseje*, novog remek-dela Kristofera Nolana“, slikovit je Vujović.

Mnogi sporazumi, potpisani ili predviđeni strateškim dijalogom, na papiru zvuče prihvatljivo. Stejt department se obavezao na unapređenje vojne saradnje Vojske Srbije i Nacionalne garde Ohaja. Izdvojio je i 1,5 miliona dolara za uklanjanje zaostalih eksplozivnih naprava. U planu je i obostrano finansiranje unapređenja obrazovanja, a bilo je reči i o umetninama oduzetim tokom Drugog svetskog rata. Srbija će se pristupanjem sporazumu Artemis uključiti u istraživanje dubokog svemira u mirnodopske svrhe, čime će ovdašnji vekovni san o Srbima u kosmosu konačno biti ostvaren.

Ovde, na Zemlji, potpisan je sporazum kojim su SAD potvrdile učešće na izložbi Ekspo, planiranoj za 2027. u Surčinu. Očuvanje regionalne stabilnosti obuhvata i kupovinu američkog naoružanja, a Izvozno-uvozna banka SAD obavezala se na garanciju za kredit od pedeset miliona dolara za Telekom Srbija. Zvanično – radi uvođenja 5g tehnologije. Nezvanično, valja pratiti finansije državne telekomunikacione kompanije, kako u domenu telekomunikacija, tako u domenu finansiranja medija. Vesti čekaju i u domenu energetike. Recimo, pre dve godine

potpisani bilateralni Strateški sporazum o energetici rezultovaće izgradnjom hidroelektrane Đerdap 3. Šta će on još podrazumevati, ostaje da se vidi. Bivši predsednik Republike Srpske Milorad Dodik je u maju 2025. rekao da će „Trampu ponuditi litijum vredan 100 miliona dolara“ na području planine Majeveca. U oktobru je skinut s liste američkih sankcija. Dodikov i Vučićev odnos izvesno će moći da podmaže eventualnu realizaciju datih obećanja.

Sve ove stavke, podseća Vujović, deo su šireg američkog geopolitičkog plana.

„Trampova administracija za cilj ima da izbaci Rusiju iz Evrope, i njena politička mešetarenja i njenu naftu. Zato je NIS u čošku i osakaćen, a završni udarac samo što nije. OFAC-ova rešenja su napisana, u fioci. Čeka se dobri stari tajming, kako za NIS; tako i za implementaciju američkih planova za Zapadni Balkan. Trenutno je faza uklanjanja smetnji. Dodik je s crne liste zaplivaio na belu, a uskoro će i Behtel moći da uđe na širom otvorena vrata i ostvari

poslovne interese u RS. Trampu je to bitnije od toga hoće li Hrvati dobiti entitet u BiH ili će im političke predstavnike i dalje postavljati Bošnjaci“, kaže Vujović.

Inače, Behtel je snažna investitorska kuća, izrasla na akvizicijama Texas Instruments i Raytona. Njeni planovi u Srbiji obuhvataju i Đerdap 3, ali i velike infrastrukturne radove poput onih na auto-putu „Miloš Veliki“... Za njih je Zapadni Balkan, veli Vujović, mesto za ulov zlatne ribice, a Tramp im stvaranjem prostora za poslovanje uzvraća na finansijskoj i

političkoj podršci tokom reizbora. Vučić razmišlja slično, ali pogrešno veruje da je njegov ostanak na vlasti na listi Trampovih želja, a kamoli prioriteta.

„Za Behtel i slične jake ekipe, pisana su i štampana obavezna uputstva kako izbeći korumpirana lica, podizvođače i druge tipično režimske zamke. Marko Đurić je dobro unakrsno ispitan. U razgovoru s njima nije bio prerušen. Prerušava se pred nama, da nas očara Vučićevim oreolom“, zaključuje Vujović.

Začudo, o Kosovu nije bilo mnogo reči. Đurić je, očekivano, rekao da će Tramp biti saveznik Srbiji, iako je Kosovo članica njegovog Odbora za mir, i, shodno tome, uživa određeni nivo političko-diplomatskih privilegija.

Pitanje ostaje kako će Trampova administracija gledati na 23 bilateralna dokumenta koje je srpska delegacija pre dva meseca potpisala s partnerima u Đasingu, budući da je kineski uticaj, uz ruski, najveći trn u oku Trampovoj administraciji. Neki od sporazuma prihvataju kineske geopolitičke prioritete, oličene u Globalnoj bezbednosnoj inicijativi. Neki drugi su omogućili da Srbija od Kine pazaari kinesko naoružanje... taman će, kad stigne i američko, moći da mere čije je veće. I to u Beogradu. ■

